

RF – Rogalandsforskning. <http://www.rf.no>

Preben H. Lindøe

**Gjennomgang av Bistandstorgets
Evalueringsnettverk
2001 - 2002**

Rapport RF – 2002/010

Prosjektets tittel: Gjennomgang av Bistandstorgets
Evalueringsnettverk 2000 - 2001

Oppdragsgiver: Bistandstorget

Gradering: Åpen

RF - Rogalandsforskning er sertifisert etter et kvalitetssystem basert på NS - EN ISO 9001

Forord

Myndighetene som forvalter bistandsmidler ønsker en større grad av profesjonalitet og kvalitet i bistandsarbeidet. Det økonomiske bidraget til etableringen av Bistandstorgets Evalueringsnettverk er derfor et kompenserende virkemiddel fra deres side. Gjennom dette tiltaket ønsker de til å styrke de frivillige organisasjonens kompetanse og ressurser. Dette må også være i tråd med medlemmene i Bistandstorget sine egne målsettinger. En gjennomgang av Evalueringsnettverket sitt arbeid er derfor et steg i denne retningen.

Arbeidsmetoden i denne prosjektgjennomgangen skulle være deltakende metoder. Dette har vært ivaretatt gjennom et spørreskjema som gikk til alle medlemmer. De fikk også anledning til å si sin mening under et seminar som ble holdt 20.11.01.

Hadde det vært flere ressurser og mer tid til rådighet, kunne en deltakende form vært gjennomført i enda større grad, både som en dialog med enkeltpersoner, Faglig leder for Bistandstorgets Evalueringsnettverk og med styret for Bistandstorget.

Innenfor den rammen som ble lagt, er det snakk om et kompromiss. Jeg håper imidlertid at materialet i rapporten gir muligheter for en god dialog mellom aktørene i Evalueringsnettverket om den videre utvikling og veivalgene framover.

Faglig leder for Evalueringsnettverket, Turi Hammer, har gitt meg konstruktive og gode innspill og tilbakemeldinger under prosessen og på denne måten bidratt til å heve kvaliteten på rapporten. Takk til henne og andre bidragsytere som har brukt av sin tid og svart på spørsmål og henvendelser.

Stavanger, 05. mars 2002

Preben H. Lindøe

Innhold

Sammendrag	4
1 INNLEDNING	5
1.1 Bakgrunn	5
1.2 Evaluering som tema	5
1.3 Arbeidsmetode.....	6
2 SEMINARER OG OPPLÆRING	6
3 RESULTATER FRA KARTLEGGING	9
3.1 Opplæringstiltak	9
3.2 Tematiske arbeidsgrupper	11
3.3 Nyhetsbrev/informasjon.....	11
3.4 Aktivitetsstøtte.....	12
3.5 Samlet prioritering.....	13
3.6 Kommunikasjonsform.....	14
3.7 utfordringer	15
4 VURDERINGER OG ANBEFALINGER	18
4.1 Vurderinger.....	18
4.2 Anbefalinger	23
5 VEDLEGG	24

Sammendrag

Rapporten er en gjennomgang av aktiviteter fra de to første driftsårene (2000-2001) i Evalueringsnettverket. Den bygger i hovedsak på resultater fra en spørreundersøkelse i nettverket der 22 av 34 medlemmer deltok. De åtte aktivitetsområdene som Nettverket har prioritert kan grupperes i to hovedområder. Det ene området er å skape arenaer og (fysiske) møteplasser for opplæring og erfaringsutveksling (seminarer, arbeidsgrupper og utviklingsaktiviteter), mens det andre området er elektronisk baserte "møteplasser". Informasjons- og erfaringsutveksling gjennom nyhetsbrev, hjemmeside og databaser er eksempler på det siste.

Det er en samstemmig oppfatning blant medlemmene i nettverket om at opplæring og erfaringsformidling gjennom seminarer i Norge er den viktigste aktiviteten. De aller fleste mener også at innholdet i disse seminarene skal være orientert mot eget praksisfelt ved å bruke innledere fra egne organisasjoner. Seminarene som har vært gjennomført får god attest, både når det gjelder kvalitet og relevans. Oppslutningen om seminarene varierer en god del. For de åpne seminarene har gjennomsnittlig frammøte vært oppunder 30, mens for arbeidsseminarene har frammøtet vært rundt syv. Til sammen har det vært 254 deltakere på seminarene. Av disse er det 134 som bare har deltatt på ett seminar, og det er få gjengangere.

Det er en klar forventning hos medlemmene om at de møteplassene som er skapt gjennom nettverket skal bidra både til en bevisstgjøring om betydningen av evaluering og til kompetanseheving. Halvparten av medlemmene som har svart sier at de har begynt å utveksle erfaringer med andre medlemmer som en følge av at nettverket er etablert.

Utvikling av møteplasser og aktiviteter i Sør sammen med partnere støter på flere barrierer, som manglende fokus og prioritering, liten kunnskap og erfaring og mangel på ressurser.

Små og mellomstore medlemmene ser på aktivitetsstøtten, der rammen er kr. 20.000, som en positiv mulighet. For de store medlemmene betyr en slik støtte svært lite.

Medlemmene ønsker at nyhetsbrevet utvikles videre, og at tilgang på informasjon om ressurspersoner prioriteres. Det er en viss skepsis til utvikling av en hjemmeside. Behovet for å registrere evalueringer oppleves heller ikke så stort.

Innenfor de begrensede ressurser som er til rådighet, bør Nettverket bør gjøre det tydeligere hvilket *fokus* en ønsker å ha på kompetanseheving, sett i forhold til disse rollene. Innholdet av opplæringen i Norge bør vurderes lagt til rette slik at Nettverket kombinerer en modulbasert basisopplæring med vekt på arbeidsmetoder i evaluering, på samme tid som en er fleksibel for medlemmenes ulike behov.

Idéen med arbeidsgruppene og hvordan de skal etableres og drives bør gjøres enda tydeligere for medlemmene. Av informasjonstiltak bør nyhetsbrev og database for ressurspersoner prioriteres. Det bør foretas en vurdering av kost/nytte av en hjemmeside i regi av Nettverket.

Økonomisk bærekraft for Nettverket må vurderes med tanke på langsiktig utvikling. Dette gjelder både balansen mellom aktiviteter som krever innsats fra medlemmene og fra sekretariatet og balansen mellom fysiske møteplasser og "networking" som bygger på informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Bistandstorget etablerte Evalueringsnettverket i januar 2000. Prosjektdokumentet, som angir rammen for arbeidet, ble godkjent av Bistandstorgets Årsmøte 8. april 1999. Utenriksdepartementet støtter nettverket finansielt med en økonomisk ramme på 2.16 mill. kr. i løpet av de tre første driftsår. Inntjeningen gjennom medlemsavgift og egenandeler på kurs forventes å bli 300.000 kr. i sammen periode.

Det overordnede målet med Evalueringsnettverket er å oppnå et best mulig kvalitetsnivå av den bistand som skjer via frivillige norske organisasjoner. Det sentrale siktemålet er å oppnå en heving av organisasjonenes evalueringskompetanse, samt å bedre systemene for kvalitetsmessig oppfølging av prosjekter i de medvirkende frivillige organisasjonene og deres partnere i Sør. Prosjektdokumentet forutsetter en ekstern gjennomgang i annet driftsår for å vurdere implementering og eventuelt behov for kursjustering.

Målsettingen med denne gjennomgangen er å foreta en vurdering av kvalitet og relevans i forhold til Prosjektdokumentet av følgende tiltak innen nettverket:

- Seminarer, inkludert invitasjoner og referater
- Kurs i Sør
- Arbeidsgrupper
- Nyhetsbrev
- Aktivitetsstøtte
- Hjemmeside
- Oversikt over ressurspersoner
- Registrering av evalueringer

1.2 Evaluering som tema

Evaluering, forstått som et eget faglig tema er av relativt ny dato i Norge. Det skjønner vi av at det bare er knapt 12 år siden den første grunnboken på norsk om evaluering kom ut. Evaluering, som en *”systematisk innsamling av data for å skilja og analysera verknaden av eit forsøk på å skapa endring på eit gitt område”*¹, vokste fram som en forskningsaktivitet for 15 til 20 år siden. Aktiviteten var i stor grad inspirert av evalueringsstudier av offentlig politikk i USA, særlig innen utdanning.

¹ Definisjonen er tatt fra O. Almås (1990): Evaluering på norsk. Universitetsforlaget.

I løpet av disse årene har omfanget av evalueringsaktiviteter øket i betydelig grad. En viktig årsak til denne veksten er en forventning om at effekten av offentlig politikktutforming og anvendelse av virkemidler kan styres på en rasjonell måte. Dette gjelder også bistandspolitikken. Evaluering av offentlig finansierte tiltak er en del av de politiske virkemidler for å oppnå dette. Sentrale myndigheter legger derfor inn en rekke føringer om at bevilgninger til offentlige tiltak skal evalueres. I økonomireglement for staten (vedtatt ved kongelig resolusjon av 26 januar 1996) er det stilt krav om jevnlig resultat-rapportering. Tilsvarende krav finner vi fra Finansdepartementet når det gjelder evaluering av offentlig virksomhet. Som en konsekvens av dette har også Utenriksdepartementet (UD) utviklet sine egne standarder og prosedyrer for evaluering av bistandsarbeid.²

Det er store ulikheter mellom offentlige programmer innen utdanning, helse, næringsutvikling og bistand og den virksomhet som drives av små og mellomstore frivillige organisasjoner. Dette gjelder både ressursinnsats, kompleksitet, organisering, kompetanse, etc. Denne forskjellen vil også komme til uttrykk ved planlegging og gjennomføring av evaluering av de tiltak som iverksettes i disse organisasjonene. På tross av små ressurser og mangel på kompetanse er det likevel viktig for de frivillige organisasjonene å *høste erfaringer* av de tiltakene som de er med å iverksette og å *lære* av disse erfaringene. Evaluering som en systematisk læringsprosess er derfor nyttig, selv for den minste frivillige bistandsaktør.

1.3 Arbeidsmetode

I samråd med Faglig leder for Evalueringsnettverket ble det bestemt at det skulle sendes ut et *spørreskjema* til alle medlemsorganisasjonene via e-mail. Arbeidsmetoden som det ble lagt til rette for omfattet dessuten *skriftlig informasjon* fra de aktiviteter som var gjennomført i evalueringsnettverket, og et seminar for medlemsorganisasjonene, basert på en deltagende metode. Nettverksmedlemmene har med andre ord vært hovedinformanter i undersøkelsen.

2 Seminarer og opplæring

Seminarer og opplæringstiltak er den største aktiviteten i nettverket, og det er den medlemmene gir en klart prioritet (Se pkt. 3.5). Det er derfor naturlig å presentere denne aktiviteten først.

Det er gjennomført 16 seminarer i de to årene, syv i 2000 og ni i 2001. Av disse har 12 vært annonsert som åpne seminarer, mens fire har vært tematiske arbeidsseminarer som var rettet inn mot tematiske arbeidsgrupper blant medlemmene (Se kap. 3.2).

I tabell 2.1 er det vist en oversikt over hvilke seminarer som er gjennomført i 2000 og 2001 og hvilke tema som er behandlet. Arbeidsseminarene er markert med grått i tabellen. Vi ser at de åpne seminarene har trukket fra 19 til 47 deltakere. Seminaret med

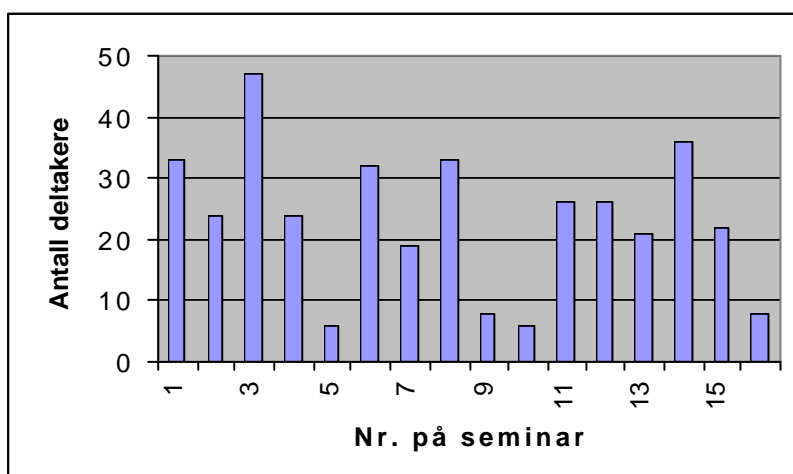
² UD laget sin håndbok "Evaluation of Development Assistance" i 1993.

flest deltakere (47) dreide seg om en presentasjon av hvilke resultater de frivillige organisasjonene skaper innen bistandsarbeidet.

Tabell 2.1 Oversikt over seminarene og tema

År	Nr.	Dato	Tema	Deltakere
2000	1	17.2.00	Ønsker og muligheter for evalueringsnettverket	33
	2	2.5.00	Gjennomgang I av UDs Evalueringshåndbok	24
	3	9.5.00	Hvilke resultater skaper de frivillige organisasjonene?	47
	4	25.5.00	Gjennomgang II av UDs Evalueringshåndbok	24
	5	20.11.00	Etablering av arbeidsgruppe utdanning	6
	6	21/23.11.00	Deltakende evaluering	32
	7	14.12.00	Forarbeid til evalueringer	19
2001	8	10.1.01	Måling av virkninger av mikrofinans	33
	9	18.1.01	Evaluering av utdanning i krisesituasjoner	8
	10	19.4.01	Utarbeidelse av oppdragsbekreftelse for evaluering av utdanningsprosjekter	6
	11	18.9.01	Utvikling av evalueringsstrategier	26
	12	21.9.01	Måling og virkning av mikrofinans	26
	13	6.11.01	Vurdering av kjønnsdimensjonen i bistand	21
	14	20.11.01	Læring for endring	36
	15	20.11.01	Gjennomgang av evalueringsnettverket	22
	16	11.12.01	Evaluering av utdanning til Yanomami-indianerne i Brasil	8

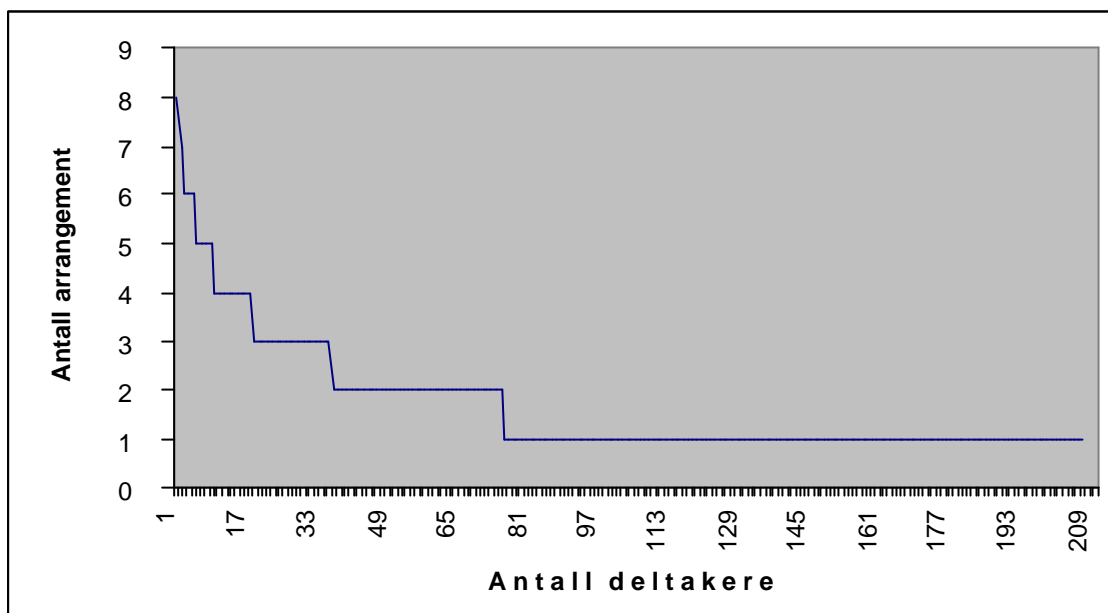
Når det gjelder arbeidsseminarene har deltakertallet variert mellom seks og åtte. Fordelingen av deltakere mellom seminarene kommer også fram i figur 2.1.

Figur 2.1 Antall deltakere på seminarene

Figur 2.1 viser at interessen for seminarerne har holdt seg stabil, selv om oppslutningen på de enkelte semiarene har variert noe. Gjennomsnittlig deltakelse på de åpne seminarerne var i 2000 omkring 30, mens den i 2001 var omkring 27.

Dersom vi undersøker nærmere *hvem* som har deltatt på de enkelte seminarerne, så viser det seg at det er relativt få gjengangere.

Figur 2.2 Gjengangere på seminarerne

Langs den horisontale aksene i figur 2.2 er markert antallet enkeltpersoner som har vært med på åpne seminarer og arbeidsseminarene. Når vi tar med innledere, utgjør dette til sammen 211 personer. Ved å lese av den vertikale skalaen, ser vi hvor mange arrangement den enkelte av disse har deltatt på. En person har deltatt på åtte seminarer, mens to personer har deltatt på syv seminarer, tre har deltatt på seks etc. Det er tilsammen hele 134 personer som bare har deltatt på ett seminar. Bildet blir noe korrigert dersom vi tar vekk deltakere på arbeidsseminarer og innledere. Hovedinntrykket vil likevel være det samme. Det er svært få som følger opplæringstiltakene i Evalueringsnettverket som en personlig kompetanseutvikling, mens svært mange har vært innom på et eller to seminarer. Med utgangspunkt i disse tallene kan det være behov for en gjennomtenkning av form og innhold i seminarerne. Dette drøftes videre i kap. 5.

Sekretariatet har valgt å utarbeide grundige referater fra seminarerne. Med det mønsteret som er dokumentert i figur 2.2. når det gjelder deltakelse på seminarerne, er dette en fornuftig prioritering. Referatene gir medlemmene i Nettverket en anledning til å skaffe seg oversikt over innholdet i dem som har vært holdt. De kan da selv ta kontakt med dem som har hatt innlegg eller deltatt for å skaffe seg mer informasjon eller skriftlig materiale.

3 Resultater fra kartlegging

3.1 Opplæringstiltak

3.1.1 Opplæring i Norge

I denne delen presenteres resultatet av spørreundersøkelsen som ble gjennomført blant medlemmene (se vedlegg 6.2). Det ble sendt ut et spørreskjema til 34 organisasjoner.³ Av disse kom det tilbake 22 svar. Det er en svarprosent på 65.

Av de 22 informantene som deltok i spørreundersøkelsen har seks ikke deltatt på noe seminar. Deltakelsen varierer fra to som har deltatt på fem seminarer til fem som har deltatt på ett seminar.

Denne skjeve fordelingen når det gjelder deltakelse betyr at en del informanter ikke har kunnet gi noen vurdering av nytte og relevans av innholdet i seminarene. De 16 som har deltatt på seminarene vurderer kvalitet og nytte av seminarene slik tabellen nedenfor viser.

	Meget bra	Bra	Mindre bra	Dårlig	Vet ikke
Kvalitet (faglig innhold, presentasjon, dokumentasjon)	3	13			
Nytteverdi for min organisasjon	3	10	1		

Nettverket har prioritert seminarer om "evaluering i praksis" foran en grunnopplæring i evaluering.

Det er 18 informanter som støtter dette, tre er uenige og en har latt være å svare.

På spørsmålet om å prioritere innledere fra medlemsorganisasjonene heller enn innleide konsulenter, er 18 enige i dette, mens to er uenige og to ikke svarer.

3.1.2 Opplæring i Sør

Erfaringer fra kurs i Sør

Evalueringsnettverket har valgt å ikke selv gjennomføre kurs i Sør, men gi økonomisk og faglig støtte til medlemmer som selv vil gjøre dette. *Alle 22 informantene er enige i at dette er et riktig valg.* Hittil har ikke medlemmen valgt å prioritere opplæring i Sør, og søknad om aktivitetsstøtte har i liten grad vært rettet mot en slik opplæring (Se pkt. 3.4).

³ Vi har korrigert for at enkelte medlemmer i nettverket ikke var aktuelle som informanter.

Kvekerhjelpen gjennomførte et seminar om ”*Participatory Evaluation in Peacebuilding Programmes*” 24 - 26 mai 2001 i Kigali, Rwanda med økonomisk støtte fra Evalueringsnettverket. Her var det 34 deltakere fra partnerorganisasjoner i Sentral- og Øst Afrika som var engasjert i fredsbygging og fire medlemmer av Nettverket. Deltakerne i seminaret gav gode tilbakemeldinger på både form og innhold.

Barrierer mot å komme igang

Medlemmene peker på at noe felles opplæring med partnere skjer i forbindelse med andre oppdrag, men uten at det organiseres egne seminarer om evaluering. Noen har organisert seminarer med egne folk gjennom eget nettverk der det ikke bare dreier seg om evaluering, men også om generelle administrative tiltak. Blant medlemmene er det også eksempler på utprøving av nye evalueringsverktøy i Sør.⁴ Det blir også pekt på at tilrettelegging av evalueringskurs i Sør bør være initiert og iverksatt av lokale organisasjoner og så langt som mulig med lokale kvalifiserte ressurspersoner .

Det er ulike synspunkter på hva som er årsakene til at ikke flere medlemmer av nettverket har tatt initiativ til opplæring i Sør, slik det framgår av tabell 3.1.

Tabell 3.1 Årsaker til mangel på opplæringsinitiativ i Sør

Årsak	Begrunnelse
Ressurser	<ul style="list-style-type: none"> • For små økonomiske rammer • Press på stabene i forhold til andre viktige saker • Organisering av kurs er ofte tidkrevende
Kunnskap	<ul style="list-style-type: none"> • Det er for lite kunnskap/forståelse i Sør
Prioritering	<ul style="list-style-type: none"> • Viktig først å få ferdigstilt evalueringsstrategi og klarhet i prioriteringer • En tror det er mye arbeid og setter spørsmålstegn ved hvor mye en får igjen • Treghet i systemet hindrer nye rutiner
Informasjon	<ul style="list-style-type: none"> • Dårlig informasjon om muligheten for å søke penger til dette
Fokus	<ul style="list-style-type: none"> • For lite fokus på evalueringskompetanse hos partnerne i Sør • Kommunikasjonsutfordring mellom hovedkontor og regionskontor (partnere)

4 Et eksempel på dette er en metode for evaluering av miljøeffekter som kalles EASY.

3.2 Tematiske arbeidsgrupper

Nettverket legger til rette for å organisere tematiske arbeidsgrupper for medlemmene. Ved utgangen av 2001 er en arbeidsgruppe (Utdanning) etablert, og en var under oppstart (Bygninger for nødhjelp og utvikling).

De fleste informantene peker på at et samarbeid om slike arbeidsgrupper må være medlemmenes ansvar. Initiativet må komme fra medlemsorganisasjonene og ha utspring i deres egne behov.

Når det først er tatt et slikt initiativ, så kan Bistandstorget gjerne være med på å legge til rette for at "likesinnede" går sammen om et spesielt emne. Det er da viktig å informere tidlig om slike grupper slik at flest mulig kan bidra under etableringen. Noen grupper vil være "ad hoc" og andre vil være mer langsiktige. Ved oppstart av en gruppe er det viktig at man sier noe om gruppens planlagte levetid.

Dobbelt så mange vil bruke ressurser på at nettverket skal drifte tematiske arbeidsgrupper enn dem som vil at nettverket tar initiativ til nye grupper. Svarene fordeler seg slik:

	Ja	Nei	Ikke svart
Skal nettverket ta initiativ til nye tematiske arbeidsgrupper?	10	6	6
Skal nettverket bruke ressurser til å drive tematiske arbeidsgrupper?	19	2	1

Av de 12 som enten sa nei til at nettverket skulle ta initiativ til flere temagrupper eller som ikke svarte var det bare en som begrunnet dette nærmere med at tid og ressurser var svært begrensede i organisasjonen. Det ble også pekt på at det kunne være på sin plass å evaluere nytten av de gruppene som allerede er satt igang.

Det kom opp følgende forslag til tema for nye grupper.

- Fredsbyggende arbeid
- HIV/AIDS
- Evaluering av prosess-relaterte tiltak og gode indikatorer
- Kvinner/Gender
- Styrking av lokaldemokrati/sivilt samfunn, grasrotas deltakelse, nettverking,
- Evaluering av humanitær assistanse/nødhjelp i konfliktområder
- Overgangsbistand
- Kompetansebygging/organisasjonsutvikling
- Utvikling av partnerskap

3.3 Nyhetsbrev/informasjon

Nettverket har hittil gitt ut fire nyhetsbrev som hvert er på tre til fem sider. Hovedinnholdet er knyttet til de prioriterte aktivitetene i nettverket omkring planlagte og gjennomførte kurs, seminarer og arbeidsgrupper. Brevene har også oversikt over aktiviteter knyttet til medlemmene (nye medlemmer, aktivitetsstøtte, tips fra medlemmer etc.).

På spørsmålet om hvilket stoff informantene mener er mest nyttig, rangerer de stoffet slik: (1 er angitt som viktigst og 5 som minst viktig):

- *Planlagte aktiviteter:* 1,6
- *Tiltak/ressurser utenfor nettverket:* 2,5
- *Gjennomførte aktiviteter i nettverket:* 2,6
- *Litteraturtips:* 3,2
- *Informasjon om medlemmene:* 3,6

Tema medlemmene savnet i nyhetsbrevet var:

- *Erfaringer som medlemsorganisasjonene har gjort seg om relevante tema. Dette kan inngå i "gjennomførte aktiviteter i nettverket".*
- *Kritiske innspill og vurderinger av tilnærming til evaluering og metodikk.*
- *Oversikter over medlemmenes prosjektportefølje*

Et medlem mente at mer burde skrives på engelsk.

3.4 Aktivitetsstøtte

3.4.1 Rammen

Aktivitetsstøtten skal gå til kompetanseheving gjennom evalueringsaktiviteter *utenfor* nettverkets regi. Dette kan være studier, kurs, hospitering i evalueringsteam, utvikling av metoder etc. utover vanlige prosjektaktiviteter. Både medlemsorganisasjoner og deres partnere i Sør kan motta støtte.

Rammebeløpet for perioden fra januar 2000 t.o.m. desember 2002 totalt utgjør kr. 425 000. Beløpet skal fordeles slik at flest mulig av nettverkets medlemmer som søker om midler får støtte i løpet av nettverkets første tre-årsperiode. Ved konkurranse om midlene skal prioritet gis til små organisasjoner, deretter til mellomstore og til slutt til de store organisasjonene

3.4.2 Medlemmenes vurdering

Av 22 er det 18 informanter som kjenner til retningslinjene for aktivitetsstøtte. 15 av disse mener at beløpet på omkring 20.000 kr. på hvert medlem er av en størrelse som det er relevant å søke om. De største medlemmene mener at beløpet på kr. 20.000 ikke er relevant. De har selv tilgang til midler gjennom eget budsjett, og beløpet står ikke i forhold til administrasjon og krav til forvaltning.

3.5 Samlet prioritering

Medlemmene ble bedt om å prioritere de åtte aktivitetsområdene som nettverket skal arbeid med i etableringsfasen. De 22 informantene rangerte aktivitetene.

Av disse aktivitetene var oversikten over ressurspersoner, hjemmeside og registrering av evalueringer fortsatt under arbeid da medlemmene ble spurt. Dette må en ha i mente når prioriteringene og kommentarene fra medlemmene skal vurderes.

I tabellen nedenfor er 1 den høyeste verdi.

- *Seminarer i Norge:* 1,1
- *Oversikt over ressurspersoner:* 1,7
- *Arbeidsgrupper:* 1,8
- *Nyhetsbrev:* 1,9
- *Seminarer i Sør:* 2,0
- *Aktivitetsstøtte:* 2,0
- *Hjemmeside:* 2,2
- *Registrering av evalueringer:* 2,2

En nærmere begrunnelse for disse prioriteringene er vist i tabell 3.2.

Tabell 3.2 Begrunnelse for prioritering av de ulike aktiviteter

Aktivitet	Begrunnelse
Seminarer i Norge	Det er en primære oppgave for nettverket å arrangere seminarer med solid faglig innhold og bidra til at medlemmene kan utvikle sin egen strategi. Seminarene gir dessuten mulighet for en kontinuerlig oppdatering og tilgang på ideer fra andre og læring på tvers av medlemmene. Samtidig er det viktig at seminarer fokuserer på å få fram kritiske holdninger og at deltakerene får et våkent blikk på sin egen praksis i forhold til Sør.
Oversikt over ressurspersoner	Med mange evalueringar på ulike fagfelt, er det viktig å ha en slik tilgang, men også for internopplæring etc. Det er en informasjonsinnhenting som enkeltmedlemmer ikke så lett kan gjøre. En slik oversikt vil lette gjennomføring av tiltak. Den kan også komme som resultat av seminarer og arbeidsgruppene.
Arbeidsgrupper	Gjennom dem vil en få en praktisk tilnærming til evaluering. De kan bidra til å fokusere og få større nærhet til avgrensede områder for evaluering. Gruppene legger også til rette for læring på tvers av medlemmene. Det blir lettere å diskutere og å være mer målrettet.
Nyhetsbrev	Mange mener disse gir god informasjon og fungerer som en kommunikasjonskanal, selv om den ikke alltid blir brukt. Enkelte mener at nyhetsbrevet blir overflødig når hjemmesiden er ferdigstilt.
Seminarer i Sør	Mange mener at dette er viktig, men at det bør bli igangsatt og gjennomført av lokale organisasjoner i Sør. Noen sier dette vil bli viktigere når egen strategi er klar.
Aktivitetsstøtte	Små og mellomstore medlemmer mener dette er et godt tiltak, og at det gir mulighet til å gjøre noe i samarbeid med partner i Sør. Selv om støttebeløpet er lavt, kan det bidra til at medlemmene tar initiativ til å gjennomføre noe.

- Hjemmeside** Her er synspunktene blandet. Noen mener dette er svært viktig for å kunne få lett tilgjengelig og oppdatert informasjon og å få til en god kommunikasjon. De mener det øker spredningen av informasjon, og gir mulighet for en mer aktiv deltakelse fra organisasjonenes uteansatte og partnere. Andre mener at en hjemmeside skaper store forventninger, og at det vil kreve unødig mye tid og ressurser å holde den godt oppdatert. De peker på at det finnes altfor mange sider allerede som skulle følges opp.
- Registrering av evalueringer** Dersom en gjør gjennomførte evalueringer tilgjengelig for medlemmene, mener noen dette er et svært bra hjelpemiddel for å planlegge og gjennomføre egne evalueringer. Det inngår som en del av informasjonssamling/-spredning som enkeltmedlemmer ikke så lett kan gjøre. Andre er usikre på nytten. Skal dette fungere, må registreringen blir enkel.

Det kom også opp tre andre forslag til aktiviteter:

- *Ein meir aktiv fellesdialog/lobby med donorar. For å få gjennomslag for å - innkludere evaluering i prosjektbudsjett, - verdien av eignevaluering, - deltakande evaluering.*
- *"Praktiske øvelser" i å utforme rammene rundt en evaluering - altså det forberedende og avklarende arbeidet, hvordan stille krav og legge til rette for gjennomføringen.*
- *Skolering i å "lese" en evalueringsrapport, hvordan følge den opp osv.*

3.6 Kommunikasjonsform

Nettverket har en utfordring med tanke på å finne en god kommunikasjonsform, både mellom sekretariat og medlemmer og mellom medlemmene. Medlemmene ble bedt om å vurdere hvilken kommunikasjonsform som bør prioriteres i tillegg til seminarene. Svarene framgår av tabell 3.3 nedenfor.

Tabell 3.3 Vurdering av kommunikasjonsform

Kommunikasjonsform:	Mellom sekretariat og medlemmer	Mellom medlemmene
• <i>Bruk av e-mail</i>	(1,4)	(1,2)
• <i>Nyhetsbrev</i>	(1,8)	(2,4)
• <i>Utvikling av web-løsning</i>	(2,5)	(2,3)

Viktigheten er markert fra 1 som den mest viktige og med 3 som den minst viktige

Erfaringsutveksling

Det viser seg at nesten halvparten, dvs. 10 av de 22 medlemmene som svarte, er begynt å utveksle ideer/erfaringer med andre medlemmer som en følge av at nettverket er etablert. Dette skjer både på de møteplasser som seminarene representerer, men flere har også opprettet kontakt utenom dette. Innholdet i denne kontakten dreier seg om å følge opp andres evalueringer innen tema som har direkte relevans for dem. Seminaret i Sør har gitt nye samarbeidsforhold med partnere som sendte deltakere fra Sør.

3.7 utfordringer

De to siste spørsmålet medlemmene skulle svare på var:

- Hvor ligger den største utfordringen til å forbedre medlemmenes evalueringspraksis?
- På hvilken måte kan evalueringsnettverket bidra til en ønsket forbedring?

Svarene på disse utfordringene kan samles under noen hovedtema.

3.7.1 Medlemmenes utfordringer

Å forstå verdien av evaluering

- Organisasjonen må, i hele sin bredde, blir klar over *verdien som ligger i det å evaluere*. Motivasjons må også skje sammen med lokale samarbeidspartnere ute.
- Å få en sunn *evalueringskultur* innarbeidet i programmene våre i Sør.
- At vi får et bedre *klima for læring*, og derigjennom får økt forståelse for at evaluering både er viktig å utføre og å bruke.

Evalueringsstrategi

- Utvikling av en evalueringsstrategi som blir følt som relevant og nyttig for heile organisasjonen og få til et miljø på dette innen egen organisasjon.
- Valg av evalueringstema, gjennomføring av evalueringer er viktig, og at resultatene blir brukt systematisk og strategisk i organisasjonens virksomhet.
- Å finne en enhetlig evalueringsstrategi

Opplæring/kompetanse

- Opplæring på alle nivå med valg av metoder og former for evaluering.
- Ha relevante (og enkle) praktiske opplæringstiltak for nøkkelpersonell og andre hjelpemiddel. Samspill med donor (sikre finansiering over prosjekt).
- Tilgang til evaluatører som er kvalifiserte og fleksible når det gjelder kvalitative tilnæringsmåter og som dessuten kjenner feltet - både det norske organisasjonsnett og som har land- og organisasjonskunnskap i Sør.

Ressurser

- Knappe ressurser gjør det vanskelig å få til en ekstern evaluering av vårt arbeid.
- Mange arbeidsoppgaver fører til at tiden ikke strekker til. Dette gjelder både tid til å lære seg mer om evaluering og tid til å foreta den.

Institusjonalisering/læring og oppfølging av evaluering

- Få fastlagt interne rutiner og retningslinjer og interne rutiner for oppfølging. Få til en institusjonalisering, og se evaluering som et naturlig ledd i prosjektgjennomføringen.

- Det må legges konkrete planer for evaluering, gjerne for flere år framover. Disse planene bør legges sammen med samarbeidsorganisasjonene ute.
- Det er store utfordringen med mange ledd fra hovedkontor, regionalkontor og til det aktuelle prosjekt.

Bredere medvirkning

- Få til et bedre samspill mellom partnerorganisasjoner i Sør og Nord, der partnerne på selvstendig og uavhengig basis deltar i utvikling av "terms of reference" og gjennomføring av evalueringer.
- Sikre at prosjektdeltagerne er hovedaktørene i evalueringen og at de lærer noe som er relevant for dem i prosessen.

3.6.2 Evalueringsnettverkets bidrag

Medlemmene synspunkter på hvordan Evalueringsnettverket kan bidra til å møte disse utfordringene kan vi gruppere under tre tema; bevisstgjøring, opplæring og erfaringsutveksling gjennom nettverket.

Bevisstgjøring

- Være kanal for å *bevisstgjøre, motivere og inspirere* ved formidling av ideer og ulik praksis som kan formidles inn i egen organisasjon.
- Økt *fokus* på evaluering.
- Styrke *forståelse* for evaluering metoder, strategier og personer med kompetanse for råd og veiledning.
- Holde aktuelle problemstillinger "*varme*" slik at organisasjonen kan arbeide med dem kontinuerlig.

Opplæring

- Bistandstorget bør *formidle kompetanse* på flere måter (bli et ressurscenter) gjennom å tilby fagseminarer og ha tilgang til eller kunne anbefale organisasjonene ressurspersoner og miljø som driver med evaluering.
- Ved å fortsette å holde korte innføringskurs *på basisnivå*.
- Øke kunnskap og fokus på evaluering i organisasjonen hjemme, og ved å bidra til innføring av *evaluering i felt* med verktøy, modeller og finansiering.
- Kontinuerlig *informasjon* om kurs og seminarer er viktig. Informasjon *i god tid* vil gi bedre muligheter for folk utenom Oslo til å delta i opplæringstiltakene.

Erfaringsutveksling

- Viktig med *debattforum* for å holde seg oppdatert og videreutvikle strategi og implementering.
- Synliggjøring av andre organisasjoners tilnæringsmetoder – som vi ellers ikke hadde fått innblikk i, samt diskusjon på bakgrunn av dette.

- Ved at nettverket kan være ”konsulenter”, bidrar det til at vi har et miljø å henvende oss til - nettopp fordi vi er en så liten organisasjon.
- Et aktivt nettverk med kontinuerlig informasjonsutveksling, bl.a. om ressurser som fagkunnskap og konsulenter.
- Ved at nettverket har kontakter med eksterne miljøer kan medlemmene komme i kontakt med internasjonale (”cutting edge”) erfaringer.

På et evalueringseminar den 20.11.01 deltok 16 av medlemsorganisasjonene med tilsammen 22 deltakere. Her drøftet medlemmene sine positive erfaringer med evaluering, og de pekte på hva selv kunne bidra med. Deltakere med felterfaring fortalte om hvordan de gjennom intervju i felten lærte utrolig mye selv, ikke minst når de som ble intervjuet selv begynte å spørre tilbake. Den positive opplevelsen fra en læreprosess som oppstår i et evalueringsteam kan smitte over på dem som blir evaluert.

Flere hadde også positive erfaringer med at prosjektdeltakerne evaluerer egen aktivitet. Et eksempel på dette var ungdom i Thailand som ble veiledet til selv å evaluere sitt skoleprosjekt. Dette gav en ny giv, og de kom vinnende ut! Behovet for deltakende prosesser ble understreket, for slike er fortsatt ikke under huden. Det ble også understreket hvor viktig arbeidet med oppdragsbeskrivelsen for en evaluering er.

Positive erfaringer som ble framhevet av deltakerne var:

- Når evaluering er en kontinuerlig prosess og hensikten er læring.
- Evalueringsteamet kommer inn på bestemte tidspunkter og bygger på den prosessen som har foregått over tid.
- ”Kveldsdiskusjon” innen evalueringsteamet var lærerik.
- Evaluator som ser både positive og negative sider slik at det vekker lyst til å fortsette.
- Når evalueringen avdekker våre egne holdninger, og vi oppdager feil som vi ikke selv har sett.
- Når deltakerne føler seg trygge ved vanskelige spørsmål uten å knytte dem til personer.
- Når evaluering brukes til videre planlegging.

Inntrykket fra spørreundersøkelsen ble bekreftet når det gjaldt synet på forventninger til nettverket, og hvilke bidrag medlemmene selv kunne gi. Det dreide seg om å dele register over konsulenter – ute og hjemme, dele erfaringer og lære av hverandre og å bidra med metodeverktøy.

4 Vurderinger og anbefalinger

4.1 Vurderinger

4.1.1 Valg av perspektiv og fokus

De resultater som er kommet fram i denne gjennomgangen kan vurderes ut fra ulike perspektiv. Utgangspunktet for etableringen av nettverket var behovet for kompetanseheving hos frivillige organisasjoner som arbeider med bistand (Se kap. 1).

Disse organisasjonene inngår i en rekke relasjoner sammen med andre aktører og interessenter i det vi kan kalle en "bistandskanal". I de aller fleste tilfeller er medlemmene i Evalueringsnettverket ikke selv operatører i Sør, men arbeider gjennom partnere. De nasjonale partnere gjennomfører både egne prosjekter eller knytter seg opp til lokale organisasjoner (Community Based Organisations o.l.). Medlemmene må også etablere relasjoner til "partnere" i Nord. Dette kan være lønnete og frivillige medarbeidere, faglige ressurser, privat og offentlig finansiering etc. I denne sammenheng er NORAD og UD også partnere.

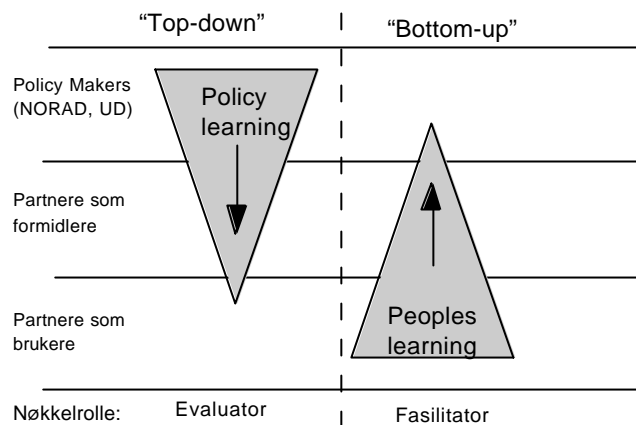
Evalueringsnettverkets hovedmål om kompetanseheving vil kunne ha forskjellig innhold og fokus alt etter hvilke *relasjoner* og *arbeidsoppgaver* som vektlegges i "bistandskanalen".

1. For det første kan en velge å prioritere kompetanseheving for det enkelte medlem med fokus på *egen læring* og utvikling. Det betyr at Nettverket i størst mulig grad bør ta hensyn til sine medlemmers individuelle behov, slik en hittil gjort.
2. Et annet fokus kan være å vektlegge *læring for partnere i Sør*. Det vil innebære en større vekt på å utvikle lokal forståelse, kommunikasjon, lokal medvirkning og deltakende metoder sammen med partnere. Gjennomgangen av nettverket viser at dette har skjedd i liten grad.
3. For det tredje kan en prioritere kompetanseheving innen evaluering som rettes mot interessenter og støttespillere i Nord som både er ressurs- og finansieringskilder i bistandskjeden, inklusive NORAD og UD. Det kan bety at Nettverket må legge vekt på opplæring i "standardiserte" metoder og rapporteringssystemer som tilfredsstillende slike interessenter og aktører.⁵ Evalueringer som rettes mot dem som fastlegger "policy" for framtidig prioritering og ressurstildeling velger jeg å kalle for "Policy-læring".
4. Et fjerde fokus kan være på *tematiske områder* som evaluering av helse, utdanning, mikrofinans, etc.

Disse alternativene står ikke i motsetning til hverandre, men de vil kunne representere ulike utfordringer til kompetanseheving, både når det gjelder arbeidsform og innhold.

⁵ Eksempel på dette er det standardiseringsarbeidet som pågår innenfor mikrofinans. Se f.eks. "Guidelines for Appraisal and Monitoring of Micro-Finance Projects" som er laget på oppdrag fra Bistandstorget av Nordic Consulting Group, Jens Claussen, November 2001.

Det kan også oppstå en *interessesetning* mellom å fokusere på læring sammen med lokale partnere på deres egne premisser og hensynet til "Policy-læring" som er ønsket fra giversiden. Medlemsorganisasjonene sin egen selvforståelse og strategi påvirker den rolle de velger overfor sine partnere.

Figur 4.1 "Policy-learning" og "People's learning"

Dette er forsøkt illustrert i figur 4.1. Trekanten til venstre markerer det jeg vil kalle "Policy-learning". Dette betyr at fokus er hos interessenter og aktører i Nord (eks. NORAD og UD). Disse har behov for kunnskap og erfaring fra pågående bistandsprosjekter for framtidig planlegging av bistand. Dette krever et evalueringsopplegg der vekten legges på aggregerte data og informasjon som kan generaliseres. Tyngdepunktet flyttes bort fra lokale brukere, lokal kontekst og mot makroforhold.

Trekanten til høyre i figuren markerer det jeg vil kalle "Peoples learning". Det er en tilnærming som er "snudd på hodet" i forhold til "Policy learning". Tyngdepunktet og fokus er hos partnere og deltakere i Sør og i deres egne interesser for selv å utvikle lokale endringsstrategier.

I det første tilfellet vil nøkkelrollen som ekstern "ekspert" være en tradisjonell evaluatør som henter inn, vurderer, generaliserer og formidler erfaringer med sikte på å utvikle en best mulig bistandspolitikk. Evaluatør må kunne håndtere "best practise" og det metodeapparat som "Policy-makers" krever. I det andre tilfellet er nøkkelrollen i stor grad en tilrettelegger og fasilitator av lokale læreprosesser. Dette krever en annen kompetanse og andre metoder.

Denne framstillingen er med vilje presentert som "motpolar". Det betyr ikke at de to tilnærmingene står i et motsetningsforhold til hverandre. De kan heller sees på som komplementære tilnærminger som utfyller hverandre. Et skifte i fokus fra en "Policy-læring" til egen læring for partnere i Sør vil likevel innebære en endring fra en "top-down" tilnærming (fra Nord mot Sør) og til en "bottom-up"-tilnærming (fra Sør mot Nord). Mitt poeng er at Evalueringsnettverket, som i seg selv er et ledd i en "bistands-policy", er seg bevisst på de ulike tilnærmingene i sin tilrettelegging av motivasjon og opplæring overfor sine medlemmer.

4.1.2 Innhold i opplæringen

Det ser ut som om Nettverket har prøvd å ta hensyn til alle disse utfordringene i det handlingsprogram som er lagt og de tiltak som er gjennomført. Innholdet i seminarene (Se tabell 2.1) kan fordeles på de fire områdene slik tabell 4.1 viser.

Tabell 4.1 Innhold i seminarer fordelt på fokusområder

Fokus-område	Seminar nr.	Eksempel
1 Egen læring	1, 7, 11, 15	Forarbeid til evalueringer
2 Tilrettelegger for partner i Sør	6, 14	Deltakende evaluering og "Læring for endring"
3 "Policy-læring"	2, 3, 4	Gjennomgang av UD's Evalueringshåndbok
4 Tema-læring	5/9/10, 8/12, 13, 16	Måling og virkninger av mikrofinans

Oversikten viser at det gjennom seminarene er lagt mindre vekt på medlemmenes rolle som tilrettelegger for læring for partnere i Sør. Selv om flere av seminarene har dette aspektet med.

Ser vi på hvilke *utfordringer* medlemmene selv legger vekt på når det gjelder evaluering (Se kap. 3.7.1), så kommer hensynet til egen læring høyest. De få som nevner utfordringer overfor partnere i Sør peker på viktige sider som:

- Motivasjonen må bygges opp sammen med lokale samarbeidspartnere ute.
- Prosjektdeltagerne bør være hovedaktørene i evalueringen, og de må lære noe som er relevant for dem selv i prosessen.
- Det må være et samspill mellom partnerorganisasjoner i Sør og Nord, der partnerne på selvstendig og uavhengig basis deltar i utvikling av oppdragsbeskrivelser og gjennomføring av evalueringer.

De få tiltak som er gjort med opplæringen i Sør peker i retning av at fokus i liten grad er rettet på medlemmenes "oppdragende" rolle overfor partnere. Det kan være gode grunner for at situasjonen er slik. Mange av medlemmene har selv et stor behov for opplæring og skoloring før de kan lære andre. Det krever dessuten en bevisst prioritering av ressurser for å få til en kompetanseheving sammen med partnere i Sør.

De rammer som er lagt fra f.eks. NORAD omkring bestemte formater ved søknader og rapportering av prosjekter legger sterke føringer også på hvordan prosjektene skal evalueres. Enkelte av medlemmene i nettverket arbeider målbevisst med å endre sin praksis på dette området. Dette var bl.a. tema på seminaret 20.11.01 om "Læring for endring". Det kreves både en sterk bevissthet og motivasjon og dessuten relevant kunnskap og arbeidsmetodikk for å endre et innarbeidet og etablert system for evalueringspraksis. Det er kanskje et åpent spørsmål om Evalueringsnettverket skal spille en rolle som "politisk aktør" i en slik endringsprosess. Gjennom sine valg av innholdet i opplæringen for medlemmene gir Nettverket uansett et bidrag inn i denne prosessen.

Metode og tema

En samlet vurdering av alle aktivitetene viser at det er bred enighet blant medlemmene om at opplæring i form av seminarer skal være et prioritert område (Se kap. 3.5). Det er også stor enighet om at "evaluering i praksis" skal prioriteres foran grunnopplæring i evaluering (Se pkt. 3.1.1). På samme tid peker flere av medlemmene på et behov for en eller annen form for *grunnkurs* eller "ABC" i evaluering.

Grovt sett kan vi skille innholdet i opplæringen i et "metode-fokus" og et "tema-fokus". Ser vi igjen på oversikten over seminarene (tabell 2.1) så fordeler de seg temmelig likt etter en slik inndeling. Seminarene med metode-fokus (2, 4, 6, 7, 11 og 14) og med tema-fokus (5, 8, 9, 10, 12, 13 og 16) er omtrent like mange. Men også seminarer i siste gruppe var sterkt metodepreget.

Med bakgrunn i diskusjonen i forrige punkt og disse observasjonene kan det være naturlig å stille tre spørsmål med tanke på videre utvikling av opplæringsprogrammet:

1. Hvilket *fokus* bør programmet ha med tanke på de fire "fokus-områdene" egenutvikling, tilrettelegger for partnere i Sør, policy-læring og tema-evaluering?
2. Hvilken *balanse* bør programmet ha mellom metode-fokus og tema-fokus?
3. Hvilket *mønster* bør en følge for utvikling og progresjon i opplæringen? En kan for eksempel velge mellom et "kafeteria-prinsipp" der medlemmene plukker kurs etter hvert som de bys fram, en modulbasert opplæring eller en kombinasjon av disse to.

4.1.3 "Networking"

Kjerneideen ved å etablere et evalueringsnettverk er å skape arenaer og møteplasser for opplæring og erfaringsutveksling (networking). Enkelte slike møteplasser baserer seg på fysisk nærvær (seminarer, arbeidsgrupper og utviklingsaktiviteter). Andre "møteplasser" er basert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Dette gjelder for eksempel aktivitetsområder som nyhetsbrev, hjemmeside og databaser.

I tabell 4.2 er aktivitetene gruppert i hovedområder der medlemmenes og sekretariatets rolle også er markert.

Tabell 4.2 "Networking" som IKT-basert og fysiske møteplasser

	Aktivitet	Medlemmenes rolle	Sekretariatets rolle
Fysisk møteplass	Opplæring i Norge	Melde inn behov og velge tilbud	Planlegge og gjennomføre
	Opplæring i Sør	Ta initiativ og gjennomføre	Formidle støtte
	Arbeidsgrupper	Ta initiativ og gjennomføre	Informere og koordinere
IKT-basert "møteplass"	Nyhetsbrev	Lese og følge opp	Gjennomføre
	Hjemmeside	Lese og følge opp	Gjennomføre
IKT-database	Ressurspersoner	Melde inn og følge opp	Gjennomføre
	Evalueringspraksis	Melde inn og følge opp	Gjennomføre

4.1.4 Nettverkets "bærekraft"

Den økonomisk bærekraft og langsiktig finansiering av Nettverket var ikke med i oppdraget for denne gjennomgangen. Det blir desto viktigere i den perioden som ligger foran. Med tanke på det videre arbeid og nettverkets økonomi på lengre sikt, vil det være naturlig å se nærmere på sammenhengen mellom disse vurderingene og ressursinnsatsen fra medlemmene og sekretariatet.

Styret bør se nærmere på hvilken "økonomisk risiko" som knyttes opp til de ulike aktivitetene. Med dette mener jeg hvor sårbare de ulike aktivitetene er ved bortfall av økonomisk støtte fra medlemmer eller andre kilder. En slik analyse krever en nøyere gjennomgang fra sekretariatets side. Jeg vil her peke på enkelte problemstillinger som kan ligge til grunn for en slik gjennomgang.

Med utgangspunkt i tabell 4.2 kan vi legge inn de prioriteringer som medlemmene har gitt de enkelte aktivitetene (Se pkt. 3.5) sammen med en vurdering av langsiktige bindinger av ressursbruk.

Tabell 4.3 Økonomisk risiko ved aktiviteter

	Aktivitet	Prioritet	Risiko	Begrunnelse
Fysisk møteplass	Opplæring i Norge	Høy	Liten	a) kan tilpasses behov og b) prioriteres av medlemmene
	Opplæring i Sør	Lav	Liten	Sekretariatet er i liten grad involvert
	Arbeidsgrupper	Middels	Liten	a) kan tilpasses behov og b) sekretariatet i liten grad er involvert
IKT-basert "møteplass"	Nyhetsbrev	Middels	Liten	kan tilpasses behov
	Hjemmeside	Lav	Stor	a) krever ressurser til oppbygging og vedlikehold og b) lav prioritering
IKT-database	Ressurspersoner	Middels	Middels	a) krever noe ressurser til oppbygging og vedlikehold og b) middels prioritering
	Evaluerings-praksis	Lav	Stor	a) krever ressurser til oppbygging og vedlikehold og b) lav prioritering

Min antakelse er at Nettverket binder seg opp økonomisk gjennom å utvikle IKT-baserte løsninger som krever både investeringer og oppfølging gjennom utviklingsarbeid og vedlikehold. Dersom kostnadene på lengre sikt skal dekkes av medlemmene, vil disse aktivitetene være de mest risikable. Grunnen til dette er at de representerer "faste kostnader" og at aktivitetene ser ut til å være lavt prioritert av medlemmene. Nettverket burde derfor gjennomføre en "kost/nytte-analyse" av disse aktivitetene på lang sikt.

4.2 Anbefalinger

Opplæring

- Nettverket bør gjøre det tydeligere hvilket fokus en ønsker å ha på kompetanseheving med utgangspunkt i de ulike oppgaver og roller medlemmene kan ha i "bistandskanalen". En fornuftig prioritering kan være å bygge opp kompetanseheving fra *egen læring* til *læring med og for partnere*. Det betyr at fokus etter hvert flyttes fra Nord mot partnere i Sør.
- Nettverket bør legge større vekt på å motivere til kurs og opplæring sammen med partnere i Sør.
- Informasjon om aktivitetsstøtte og rammene for den må gjentas med jevne mellomrom.
- Innholdet av opplæringen i Norge bør i større grad legges til rette for en modulbasert opplæring der enkelte elementer kan inngå i en *grunnopplæring* eller "ABC" innen evaluering. På samme tid bør en være fleksibel for medlemmenes ulike behov for tematiske-fokus.
- Fyldige referater fra seminarene bør fortsatt prioriteres.

Networking

- Innholdet og form på nyhetsbrev kan utvikles videre.
- Idéen med arbeidsgruppene og hvordan de skal etableres og drives bør gjøres enda tydeligere for medlemmene. Medlemmene bør oppmuntres til selv å etablere ad hoc grupper, uavhengig av sekretariatet.
- Det bør foretas en kost/nytte-vurdering av en hjemmeside i regi av Nettverket.
- Arbeidet med database for ressurspersoner bør prioriteres høyt.
- Registrering av evalueringer må gjøres svært enkelt. Det kunne i første omgang forsøkes innen et tematisk område (utdanning, mikrofinans etc.) for å se hvordan det fungerte.
- På enhver møteplass i Evalueringsnettverket bør det oppmuntres og gis anledning til at medlemmene bidrar med sine egne resursser og deler av sine erfaringer. Dette gir stor nytteverdi til lave kostnader.

Økonomisk Bærekraft

- Økonomisk bærekraft for Evalueringsnettverket må vurderes i et langsiktig perspektiv. Styret bør vurdere aktivitetene med tanke på balansen mellom aktiviteter som krever innsats fra medlemmene og fra sekretariatet. Det samme gjelder balansen mellom fysiske møteplasser og "networking" som bygger på IKT.
- Det bør gjennomføres en kost/nytte-analyse av aktivitetene som krever langsiktige økonomiske bindinger. Dette gjelder særlig arbeidet med å bygge opp og holde vedlike en hjemmeside for Nettverket.

5 Vedlegg

6.1 Oppdragsbeskrivelse

Bakgrunn

Bistandstorget etablerte Evalueringsnettverket i januar 2000. Plandokumentet for nettverket er Prosjektdokument av 20. mai 1999. Prosjektdokumentet ble godkjent av Bistandstorgets Årsmøte 8. april 1999. Bistandstorgets styres reviderte budsjett av august 1999 ble godkjent av Utenriksdepartementet som støtter nettverket finansielt.

Som det fremgår av Prosjektdokumentet er det overordnede målet med tiltaket å oppnå et best mulig kvalitetsnivå av den bistand som skjer via frivillige norske organisasjoner. Det sentrale siktemålet er å oppnå en heving av organisasjonenes evalueringskompetanse, samt å bedre systemene for kvalitetsmessig oppfølging av prosjekter i de medvirkende frivillige organisasjonene og deres partnere i Sør.

Prosjektdokumentet forutsetter en ekstern gjennomgang i annet driftsår for å vurdere implementering og eventuelt behov for kursjustering.

Oppgaver

Det skal foretas en vurdering av kvalitet og relevans i forhold til Prosjektdokumentet av følgende nettverkstiltak:

- Seminarer inkludert invitasjoner og referater
- Kurs i Sør
- Arbeidsgrupper
- Nyhetsbrev
- Aktivitetsstøtte
- Hjemmeside
- Oversikt over ressurspersoner
- Registrering av evalueringer

I tillegg skal det gis forslag til hvordan Bistandstorget bør videreføre de nevnte tiltakene og til eventuelle andre tiltak som bør settes i gang.

Metode

Bistandstorgets styre skal hyre en ekstern konsulent til å utføre gjennomgangen.

Faglig leder skal informere nettverksmedlemmene og andre av Bistandstorgets medlemmer om gjennomgangen og gi konsulenten relevant skriftlig og muntlig informasjon. En liste over slik skriftlig informasjon er vedlagt.

Konsulentene skal konsultere skriftlig informasjon og anlegge en deltagende metode for via mail, telefon og et seminar å kartlegge vurderinger og ønsker fra følgende interessenter:

- Nettverksmedlemmer
- Andre medlemmer i Bistandstorget
- Bistandstorgets styre

Nettverksmedlemmene skal være hovedinformanter. Fra de to første gruppene skal konsulentene med utgangspunkt i liste over deltagere i samtlige nettverksarrangementer trekke et representativt utvalg for informasjonsinnhenting. Faglig leder kan gi begrunnede forslag til noen medlemmer til dette utvalget.

Omfang

Gjennomgangen skal honoreres etter bistandsmyndighetenes vanlige sats for oppdrag konsulentene gjør gjennom Rogalandsforskning. Den økonomiske rammen for oppdraget er kr 75 000.

Resultat

Innhentet informasjon skal analyseres og presenteres sammen med anbefalinger i en skriftlig rapport til Bistandstorgets styre innen 15. desember 2001.

6.2 Medlemsorganisasjoner Bistandstorgets Evalueringsnettverk per 1.10.01

ADRA Norge
Agderforskning
Atlas-alliansen <ol style="list-style-type: none">1. Autismeforeningen i Norge2. Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (paraply for 56 organisasjoner)3. Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke4. Norges Døveforbund5. Norges Handikapforbund6. Norsk Forbund for Utviklingshemmede7. Ryggmargsbrokkforeningen
Bahá'í-samfunnet
Bistandsnemnda <ol style="list-style-type: none">1. Areopagos2. De Frie Evangeliske Forsamlinger3. De Norske Pinsemenigheters Ytremisjon4. Den Evangelisk Lutherske Frikirke5. Den norske Misjonsallianse6. Den Norske Tibetmisjon7. Det Norske Baptistsamfunn8. Det Norske Misjonsforbund9. Det Norske Misjonsselskap10. Frelsesarmeen11. Kristen Muslimmisjon12. Metodistkirkens Misjonsselskap13. Mission Aviation Fellowship Norway14. Normisjon15. Norsk Luthersk Misjonssamband16. Ungdom i Oppdrag

Caritas Norge
Delta Internasjonal KFUK/KFUM
Den norske Misjonsallianse
Fadderbarnas Framtid
Flyktningerådet
FOKUS (Senter for 59 kvinneorganisasjoner og –utvalg)
FORUT
Kirkens Nødhjelp
Kvekerhjelp
LNU (Paraplyorganisasjon for 67 barne- og ungdomsorganisasjoner)
Namibiaforeningen
Norges Blindeforbund
Norges Handikapforbund
Norges Røde Kors
Norges speiderforbund
Norsk Folkehjelp
Norsk Luthersk Misjonssamband
Norsk Lærerlag
Norsk Psykologforening
Norsk Sykepleierforbund
Operasjon Dagsverk
Plan Norge
Regnskogsfondet
Senter for Interkulturell Kommunikasjon
Skoleaksjonen HEI
SOS Barnebyer
Stiftelsen Yme
Strømmestiftelsen
Utviklingsfondet

